

STEGE BYVOLD

4780 Stege

Det gamle befæstede porttårn ved Mølleport set udefra med voldgraven i forgrunden.

Panorama over byvolden og graven udenfor Mølleport.

Byvolden og graven udenfor ligger i dag som en grøn parkring om den gamle købstad.

Mølleport - Den ene købstadens tre bevogtede indgange.

Administration

Ejerforhold	Vordingborg Kommune
Oprettet	2011
Sidste rettelse	02-2021
Tilsyn og beskadigelser	Kulturarvsstyrelsen - KUAS
Pleje, skiltning og 100 m.-zone	Vordingborg Kommune
FREDNINGSNR.	4128-35
STEDNR.	050509-98

Find Fortidsmindet med GPS

GPS	Breddegrad 54.987624
Længdegrad 12.289345	
UTM-system	E 710440 N 6098364

Beskrivelse

Stege byvold er Danmarks bedst bevarede bybefæstning. Den ca. 800 m lange byvold og -grav beskyttede i middelalderen Stege købstad i en bue fra Stege Nor til Stege Bugt og Ulvsund. Først i 1800-tallet begyndte byen at brede sig udenfor voldene. Her stod indtil da byens møller.

Stege var i 1400-tallet en af Danmarks rigeste købstæder. Det var middel- alderens store sildeeventyr i Øresund-området og den rige handel omkring Østersøen som gav Stege rigdom. Det er sagt, at silden stod så tæt, at en økse kunne stå opret i stimen, og at skibene havde svært ved at sejle igennem.

Steges ældste købstadsprivilegier stammer fra 1268 og i byens storhedstid omkring 1500-tallet var der omkring 2.500 indbyggere. Om efteråret var Skanør og Falsterbo i Skåne centrum for silde-fiskeriet, og herom opstod store markeder. Stege betalte i 1494 afgift for 149 af 434 boder ved Skanør. De nedsaltede sild var en af middelalderens vigtigste eksportvarer og det var især tyske købmænd fra Østersøbyerne som opkøbte silden.

Købstaden ligger op til kongeborgen „Stegeborg“, som allerede i 1200-tallet blev anlagt på det nuværende havneareal. I 1200-tallet lå Stege Borg på en delvist kunstigt opbygget ø ud for byens sydkyst ved indsejlingen til Stege Nor. Arkæologiske undersøgelser i 1976-77 og 2000 har afsløret 3 bygfaser fra 1200, 1300 og 1400-tallet. Vi ved dog kun meget lidt om borgens bygninger og evt. ringmur. Borgen var opbygget af træ og tegl, og udgravningerne viste mægtige trækonstruktioner som understøttede og omkredsede borgen og borgøen. Mange af fundene herfra kan ses i udstillingen om Stege bys historie på Møn Museum.

Byvolden er et unikt fredet fortidsminde. Ingen andre byer har en så mægtig og godt bevaret befæstning fra middelalderen. Tilsvarende anlæg i andre købstæder er nu for langt størstedelen fjernet.

Den indtil 7 m dybe og tidligere delvist vandfyldte voldgrav blev anlagt omkring 1430. I slutningen af 1400-tallet blev voldgraven yderligere befæstet med tre murede byporte. Heraf findes porttårnet ved Mølleport stadig. Vindebroer førte fra byportene over voldgraven, og som det ses på kortene, har volden måske været kronet af en stenbygget ringmur. Den opgravede jord blev brugt til den op til 4 m høje voldkrone, langs gravens inderside mod byen. Voldgraven blev anlagt til forsvar af byens landside. I sejlløbene omkring byen forhindrede nedrammede og tilspidsede pælerækker fjendtlige overfald fra søsiden.

Bynavnet Stege stammer fra disse pælerækker, som på oldnordisk kaldtes „Stikæ“. Byvolden har flere gange i historien beskyttet købstaden. Den 1. juni 1510 afviste byen, anført af Anders Bille fra Stegeborg, et angreb fra Lybækkerne som forinden havde nedbrændt Borre og plyndret det østlige Møn.

Stegeborg stod indtil 1534, hvor den blev nedbrændt under „Grevens Fejde“. Stege Vold indgik derimod stadig i købstadens forsvar under Svenskekrigen 1658-59. Herefter mistede volden sin betydning og forfaldt.

Porttårnet ved Mølleport er opført i munkesten med bånd af kridtsten. Måske var det oprindeligt uden tag og forsynet med et brystværn samt i direkte forbindelse med bymuren langs voldgraven. I løbet af 1500-tallet mistede porttårnet sin forsvarsfunktion. Herefter - fra 1671 til 1851 - fungerede det som toldsted for varer til byen. Frem til ca. 1875 lå toldernes såkaldte „accisebod“ ved tårnet. Ved siden af tårnet er der en lille udstilling om Stege by.

Læs mere om Stege på Danmarks Købstæder

